

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Efeziërs 1, 1 - 2
Middagdienst

Broeders en zusters, in deze dienst wil de Here ons laten stilstaan bij het begin van de brief van Paulus aan de gemeente te Efeze. Een gedeelte waarin ook de bekende zegengroet voorkomt waarmee de Here ons straks zal begroeten, nadat wij onze afhankelijkheid hebben beleden. En als antwoord op die zegengroet van de Here willen wij zijn genade bezingen met de woorden van Psalm 98 de verzen 1 en 2. Laten we dan gaan staan om onze afhankelijkheid belijden .

- 1. Lied : Psalm 98 : 1 en 2**
- 2. Gebed voor de opening van het Woord**
- 3. Schriftlezing: Handelingen 9 : 1 – 19a**
- 4. Lied : Psalm 73 : 8**
- 5. Tekst : Efeziërs 1 : 1 - 2**
- 6. Belijdenis van ons geloof met de woorden van de Apostolische Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
- 7. Dankzegging en voorbede**
- 8. Slotzang : Psalm 65 : 1 en 2 (over de schuld waar de Here ons van heeft bevrijd)**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Een mens hoort en leest in zijn leven heel wat uitspraken. De meesten daarvan raken we vaak weer snel kwijt. Een enkele blijft echter hangen. Soms omdat ze gewoon heel mooi zijn wat de taal betreft. Anderen omdat we met het klimmen van de jaren ervaren hoe waar ze zijn. Een uitspraak die mij telkens weer treft is er één van de oude kerkvader Augustinus. Hij heeft ooit gezegd: de Here is zo nederig, maar wij zijn nog zo trots. En elke keer weer ontdek je als mens hoe waar dit is. Wij zijn in onze trots telkens weer geneigd om onszelf tot middelpunt van het leven te maken. Waarbij alles om onszelf draait. Je ziet dat in het klein bij mensen onderling. In het feit dat mensen altijd staan te wachten tot men informeert hoe het met hun is. En als ze een keer naar de ander informeren, dan is dat vaak om maar zo snel mogelijk over zichzelf te kunnen beginnen. Maar in het leven met de Here hebben we daar allemaal vreselijk veel last van. Denkt u maar aan onze gebeden. We beginnen bijna altijd bij onszelf. Terwijl de Here Jezus ons heeft geleerd om te beginnen bij de dingen van onze God en Vader. We doen of de Here er in de eerste plaats voor ons is, terwijl het andersom is. Wij zijn er om de Here.

Zo zijn we nu misschien plannen aan het maken voor het nieuwe arbeidsjaar dat voor ons ligt. Misschien moeten bepaalde jongeren aan het eind van dit nieuwe schooljaar eindexamen doen. Anderen hebben de school reeds lang achter zich liggen en hopen op promotie. Zo hebben we allemaal onze plannen en we hopen en bidden of de Here ons daarbij wil zegenen. En natuurlijk mogen we plannen maken en verwachtingen hebben. Maar we moeten er telkens voor blijven waken onszelf tot middelpunt van het heelal te maken. Want wij zijn het middelpunt niet. De Here is het middelpunt. Dat leert de Here ons niet alleen in het Onze Vader, maar bijvoorbeeld ook in de brief van Paulus aan de gemeente te Efeze. Uit heel deze brief spreekt dat alles in het leven bij de Here begint. Ik bedien u dan ook het Woord van de Here over de aanhef van de brief aan de gemeente van Efeze onder het volgende thema:

Het leven van Gods volk is het werk van de God Zelf.

Dat blijkt:

- 1. uit de structuur van de brief**
- 2. uit de afzender van de brief**
- 3. uit de geadresseerden van de brief**

4. uit de groet van de brief

We zullen dus allereerst gaan zien **dat uit de structuur van deze brief blijkt dat het leven van Gods volk het werk van God Zelf is**. Ik wil voor u deze komende weken geregeld preken uit deze brief van Paulus aan de gemeente van Efeze. Daarom wil ik deze middag ook wat tijd inruimen om met elkaar de structuur van deze brief te bekijken. Want die is veelzeggend. Maar voordat ik dat doe wil ik u eerst iets vertellen over hoe brieven er in de dagen van Paulus meestal uitzagen. In feite verschilden ze niet zoveel van onze brieven nu. Wij beginnen net als in die dagen met de afzender te vermelden. Vervolgens aan wie de brief gericht is. Dan vermelden wij de datum. Dat gebeurde in die dagen niet. En dan beginnen we met de aanhef. Een aanhef die bij ons meestal beperkt blijft tot 'lieve ...' of 'beste ...' of als het een zakelijke brief is blijft de aanhef beperkt tot 'geachte ...'. In Paulus dagen bestond die aanhef meestal uit een gezondheidswens. In de trend van: moge je nog vele dagen in goede gezondheid van het leven genieten. Daarna volgde dan, net als bij ons, het brieflichaam. Daarin stond dan wat je eigenlijk kwijt wilde. En vervolgens beëindigde men de brief dan met groeten, wensen en soms werd een datum vermeld.

Bekijken we nu deze brief van Paulus aan de Efeziërs, dan zien we een soortgelijke opbouw. Als u uw Bijbeltje erbij pakt dan kunt u het makkelijker volgen. Eerst schrijft hij wie hij is. Vervolgens aan wie de brief gericht is. En vervolgens spreekt hij een zegengroet uit. Daarna volgt dan het brieflichaam en in hoofdstuk 6, de verzen 23 en 24 beëindigt hij de brief met een groet in de Here. Dat ten aanzien van het grote geheel van de brief die dus ook werkelijk het karakter van een brief heeft.

Laten we nu vervolgens eens letten op het brieflichaam, dan valt op dat de brief uit twee hoofddelen bestaat. De scheidslijn ligt tussen de hoofdstukken 3 en 4. Bij hoofdstuk 4 begint het tweede deel. Het eerste deel zou je het deel van de verlossing kunnen noemen. Het gaat daar over de rijkdom die de kerk ten deel is gevallen door het werk van de Here Jezus. Het tweede deel gebruikt vervolgens dat eerste deel om de gemeente aan te sporen uit die rijkdom te leven. Overeenkomstig de roeping waarmee ze geroepen. Het eerste deel begint dan ook met een machtige lofprijzing tot de Here, die hen geroepen heeft uit de wereld. Gevolgd door een gebed of de gemeente die rijkdom mag zien en daarbij mag blijven. In hoofdstuk 2 beschrijft Paulus hoe de gelovigen van de vijandschap overgegaan zijn naar de vrede. Hoe zij van vijanden van God door het werk van

de Here Jezus kinderen van God zijn geworden. Vervolgens werkt Paulus dat in hoofdstuk 3 in het bijzonder uit voor de gelovigen uit de heidenen om daarna de grote liefde van de Here Jezus te bezingen. Om dan in het tweede deel uit te werken waar deze roeping toe moet leiden in het leven van de gemeente en de gelovigen zelf.

Wat we hier dus zien is dat Paulus alle eer aan de Here geeft. De Here is een werk begonnen. Hij roept mensen uit deze wereld die op weg is naar haar ondergang en Hij verzoent die mensen met Zichzelf door zijn Zoon naar de aarde te sturen. En door die Zoon van Hem voor onze zonden te laten sterven. Paulus neemt dus alle tijd om stil te staan bij het werk dat de Here aan ons doet. En pas als hij dat heeft gedaan spoort hij aan tot het nieuwe leven. En nieuw leven dat niet in eigen kracht geleefd wordt, maar door de kracht van de Heilige Geest die God uitstort in zijn gemeente. Zo laat deze brief al in zijn structuur zien: als kinderen van Gods danken wij ons leven enkel en alleen aan Hem. Dat in de eerste plaats.

In de tweede plaats zullen we aan de afzender van de brief zien dat we als kinderen van Gods ons leven enkel en alleen aan Hem danken. Op het moment dat Paulus deze brief schrijft is hij allang een bekend en zeer gewaardeerde apostel. Hij geniet groot aanzien in de kerk van die dagen. Hij heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt en heeft volop reden om trots te zijn op zijn werk. Maar het mooie van Paulus is dat hij niet zichzelf de eer geeft maar de Here. Hoewel de kerkmensen hem allang niet meer aanrekenen dat hij ooit de gelovigen vervolgt heeft. Toch is Paulus dit niet vergeten. En daarvan spreekt hij dan ook als hij zijn naam als afzender van de brief vermeldt. ‘Paulus, *door de wil van God* een apostel van Christus Jezus.’ Paulus is geen apostel omdat hij van zichzelf zo gelovig was en Jezus vanaf het begin heeft liefgehad. Nee. Hij was een vijand van Jezus Christus. En hij was op weg naar Damascus om volgelingen van deze Jezus gevangen te nemen. En hij zou het ook gedaan hebben, als de Here Jezus hem niet zelf had tegen gehouden. Als de Here Jezus Zich niet Zelf aan hem bekend had gemaakt, dan had hij dat ook zeker gedaan. En dat is Paulus nooit vergeten: hij de christenhater is door Christus Zelf geroepen en tot een uitverkoren werktuig gemaakt om de blijde boodschap van Golgotha over de wereld te verkondigen. Wat een genade is Paulus ten deel gevallen. En Paulus weet dat. En daarom schrijft hij ook ‘door de wil van God’. Het was niet zijn wil en ook niet zijn verdienste, maar de wil van God. God heeft hem gemaakt tot wie hij is.

Namelijk een *apostel* van Christus Jezus. Paulus komt niet namens zichzelf. Hij weet zich gezonden. En als hij spreekt komt hij ook niet om zijn eigen wijsheid ten toon te spreiden. Maar hij komt om het Woord van zijn Zender bekend te maken. En als hij spreekt, spreekt hij niet op eigen gezag, maar op gezag van zijn Zender Jezus Christus. Het gezag van deze brief is dan ook niet het gezag van Paulus maar van Christus. Van Christus Jezus die Hem zendt en achter hem staat. Van Christus Jezus aan wie hij toebehoort.

Zo klinkt ook in de afzender door dat de Here aan het werk is. De apostel die in Efeze het evangelie heeft gebracht, is door de Here Zelf tot apostel gemaakt en door de Here Zelf tot hen gezonden. En zo heeft de Here hen Zelf tot zijn wonderbaar licht geroepen. Dat in de tweede plaats.

In de derde plaats zullen we **aan de geadresseerden zien dat dat we als kinderen van Gods ons leven enkel en alleen aan Hem danken**. Paulus schrijft aan de ‘heiligen en gelovigen in Christus Jezus’. Met dat laatste wordt maar niet het eenvoudige feit aangegeven dat de mensen in de Here Jezus geloven. Het woordje in hoort niet bij het woord gelovigen. Maar hoort bij Christus Jezus. En het slaat dus ook op het woord ‘heiligen’. De mensen in Efeze zijn heiligen en gelovigen in Christus. Ze zijn in de Here Jezus geheiligd en in het geloof met Hem verbonden. Met deze uitdrukking wordt de aangegeven dat ze net zo nauw met de Here Jezus verbonden zijn als het lichaam met zijn hoofd of de rank met de wijnstok. En deze uitdrukking ‘in Christus Jezus’ is de bepalende uitdrukking in deze brief. Maar liefst 25 keer gebruikt Paulus in deze brief deze uitdrukking. De verbondenheid met de Here Jezus die maakt ons heilig. Daardat wij met Hem verbonden zijn horen wij, net als Hijzelf, niet bij deze wereld, maar zijn wij heilig voor de Here. Gods eigen volk. Niet door hun eigen werken. Maar door Jezus Christus met wie zij verbonden zijn door het geloof.

Ook hier is het dus weer Gods eigen werk. Waarom zijn we heilig? Door het werk van onze Here Jezus Christus met Wie wij door het geloof verbonden zijn. Dat in de derde plaats.

In de vierde plaats zullen we **aan de zegengroet zien dat we als kinderen van Gods ons leven enkel en alleen aan Hem danken**. ‘Genade en vrede zij u van God, onze Vader, en van de Here Jezus Christus’. Zo groet Paulus hier de gemeente. Wat opvalt is dat dit niet een persoonlijke groet van Paulus is. Hij zegt niet: ik wens u de genade en

vrede van God toe. Nee. In deze groet spreekt Paulus niet namens zichzelf, maar hij spreekt hier als gezant van God, als apostel. En hij brengt ze dan ook de vredegroet van de Here over. Niet maar Paulus treedt de gemeente tegemoet, maar de Here treedt Zelf zijn gemeente tegemoet met vrede en genade.

En deze twee, de vrede en de genade vormen in de Bijbel een duidelijke tweeëenheid. Ze horen bij elkaar als water bij een bron. Genade is de bron en de vrede de daaruit voortvloeiende stroom. De genade schenkt de Here ons onverdiend in de Here Jezus Christus en de vrede is het gevolg daarvan. En dan moeten we ook goed zien wat met die vrede bedoeld wordt. Vrede is voor ons zo iets als de afwezigheid van vijandschap, twist en strijd. Maar in de Bijbel omvat vrede veel meer. Vrede wijst op een toestand van harmonieuze, gezonde verhoudingen, zowel met de Here als met de medemens. Vrede spreekt van de ontplooiing van het leven, zoals de Here dat bedoeld heeft, zonder dat dat door allerlei weerstanden wordt geremd. Vrede is de volkomen bevrediging van het bestaan. Het geluk waar wij als mensen zo koortsachtig naar op zoek zijn, maar maar nooit kunnen vinden. En als we het even gevonden lijken te hebben, dan spat het binnen de kortste keren weer als een zeepbel uit elkaar. Die vrede wenst de Here ons.

En deze twee begrippen, de genade en de vrede, zijn ook tegelijk de trefwoorden voor deze brief. Kijkt u bijvoorbeeld naar hoofdstuk 2. In het eerste gedeelte gaat het over het feit dat alles genade is wat wij ontvangen. In het tweede deel over de vrede die de Here Jezus brengt. Ja in vers 14 wordt Hij zelfs de vrede genoemd. 'Want Hij is onze vrede, die de twee één heeft gemaakt en de tussenmuur die scheiding maakte, de vijandschap weggebroken heeft. Maar ook als u kijkt in het tweede deel van de brief, daar gaat het ook over de vrede. In het eerste deel van hoofdstuk 4 over hoe de vrede in de gemeente gehandhaafd moet worden. Maar ook aan het eind hoofdstuk 5 en het begin van hoofdstuk 6 waar het gaat over hoe de vrede, de harmonie in het huwelijk, het gezin en in werkverhoudingen gewaarborgd moet worden.

Om vrede en genade voor de gemeente van Efeze gaat het in deze brief. En het machtige is dat deze genade en vrede worden toegewenst door God de Vader en de Here Jezus Christus. En ook hier zijn de woorden weer zorgvuldig gekozen. Het is onze Vader die ons dit toewenst. Vader. Hij die voor ons zorgt. Hij die ons voedt en beschermt en ons alles geeft wat wij nodig hebben. Hij komt tot ons met vrede en genade. Hij laat ons weten dat het goed zit tussen Hem en ons. Hij heeft een band met ons. En wij mogen

een band hebben met Hem. Hij is *onze* Vader. Wij zijn zijn kinderen en erfgenamen. Het leven is bij Hem onze Vader begonnen en wij mogen daarin delen. En zo is Hij ook God. Hij is de Almachtige. Als Vader die zijn kinderen verzorgt, is God degene die datgene wat Hij in de zegengroet zegt, de geadresseerden niet alleen toewenst, maar het ook werkelijkheid laat worden.

Hoe? Door zijn Zoon. De Here Jezus Christus. Onze Here Jezus Christus. Hij die ons door zijn dood en bloed heeft gekocht en tot zijn eigendom heeft gemaakt. Hij is het die ons verlost heeft. En daarom draagt Hij ook terecht de naam Jezus. En Hij is het ook die gezalfd is met de Heilige Geest. Hij is de Gezalfde. De Christus. En wij mogen delen in die zalving. Wie die door de verbondenheid met Hem de genade hebben ontvangen dat de Heilige Geest ook in ons woont. Zodat wij door zijn werk heiligen en gelovigen zijn geworden.

Zo zet Paulus al in de eerste zin van zijn brief de toon voor de rest van zijn brief. Gemeente van Christus de Here is met u een werk begonnen. Alle eer komt Hem toe en van zijn zegen is alles afhankelijk. Van zijn genade.

Zo begon Paulus zijn brief. En wij die aan een nieuw seizoen gaan beginnen moeten ons dit telkens weer realiseren. Het is de Here die ons uitgekozen heeft. Het is de Here die ons genade en vrede geeft. En het is ook de Here die in zijn kerk, in ons midden werkt. En als wij dus het werk gaan doen waartoe Hij ons roept. In de kerk, thuis, op het werk of op school. Wij moeten het niet verwachten van onszelf, maar van Hem die ons het leven heeft gegeven.

Amen